

بررسی جایگاه پیاده راه در مرفولوژی شهری از دیدگاه تعاملات اجتماعی

(نمونه موردی: پیاده راه تربیت و پیاده راه ولیعصر تبریز)

فرحناز خادم فسقندیس^۱، رسول درسخوان^۲، مریم سینگری^۳، مهسا فرامرزی اصلی^۴، صمد صباغ دهخوارقانی^۵

چکیده

میزان موفقیت فضاهای شهری با میزان استفاده از آن و حضور انسان و ارتباطی که میتواند با آن برقرار کند متناسب است آنچه امروزه در اغلب فضاهای شهری با آن روبه رو هستیم کاهش روابط انسان با محیط و نیز انسان با انسان است. در این تحقیق با توجه به نوع تعاملاتی که در فضاهای شهری حاکم است فضای پیاده راه ولیعصر و نیز پیاده راه تربیت واقع در تبریز به عنوان نمونه مورد مطالعاتی مدنظر قرار گرفته است و این پژوهش به دنبال ارزیابی میزان تعاملات اجتماعی در این دو پیاده راه و در نهایت تلاش بر ارائه راهکاری بهینه در این راستا است. طبقه بندی مولفه ها و استخراج شاخص ها با کمک چارچوب های نظری و نیز مصاحبه های عمیق در بطن موضوعی پژوهش با تکیه بر روش ساختارگرایی صورت گرفته است و در نهایت به بررسی نرمال بودن زیر شاخص های ابعاد معناشناختی (خوانایی، عناصر انسان ساخت، پاکیزگی، عناصر طبیعی، بهره گیری از حواس) و تعاملات اجتماعی (توقعات عام، توقعات خاص، عملکردی، کالبدی، عینی، ذهنی، فضای شهری) پرداخته شده است و سپس به کمک رگرسیون به ازمون فرضیات پرداخته شده است و در نهایت تمام فرضیات مدنظر در پژوهش حاضر به کمک روش کلموروف اسمیرنف مورد ارزیابی قرار گرفته است و با کمک اعداد بدست آمده فرضیه های ارائه شده تایید میشود.

واژگان کلیدی: تعاملات اجتماعی، ارتباط افراد با محیط، عناصر عینی و ذهنی، ابعاد معنا شناختی.

^۱ دانشجوی دکتری طراحی شهری، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

^۲ استادیار گروه شهرسازی، دانشکده معماری و هنر، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، تبریز، ایران darskhan.s@gmail.com

^۳ استادیار گروه معماری، دانشکده معماری و هنر، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز

^۴ استادیار گروه شهرسازی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز، ایران

^۵ استادیار گروه علوم اجتماعی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز، ایران

مقدمه

جامعه هویت تعاملی و معنی دار است و فضای شهری و عرصه های عمومی یکی از عناصر ضروری و اساسی زندگی روزمره شهری و مهمترین بخش شهرها به شمار میروند و جهان اجتماعی برای افراد درگیر آن دارای معنی و اهمیت شخصی است. هویت های فردی و اجتماعی در فرآیند تعامل های اجتماعی رشد میکنند. ما در تعامل با دیگران است که یاد میگیریم چه کسی هستیم و چه کسی خواهیم شد و انسان ها در سراسیمگی شهرهای امروز، به دنبال عرصه هایی با هویت های ویژه هستند. اعتقاد ریچارد جنکیز "هویت فردی که وجه تمایز فرد با دیگران است در جامعه تکوین می یابد و در پی آن کمک به شکل گیری ساختاری جدید در فضاهای شهر میکند." اجتماعی شدن نخستین و تعاملات اجتماعی که در همه طول عمر روی میدهند سبب میشود افراد بتوانند در پرتو آنها خود را تداعی کنند. در عین حال خود مفهومی است پویا که در سرتاسر عمر تحول می یابد و در آن تعاملات درونی و بیرونی ترکیب میشوند. از دیدگاه نظریه پردازی چول فلور پیوند و پویایی ابعاد درونی و بیرونی سازنده خویشتن یا هویت در فضاهای شهری است تا علاوه بر تامین آسایش و تعامل با هموعان، در بستر پویایی اجتماعی به کمال متعالی خود نائل شوند. اما در نهایت وی معتقد است شناختن خویش زمانی حاصل میشود که فرد بتواند خود را در موقعیت دیگری قرار دهد و آن هم رشد فزاینده ابعاد شهری و شکل گیری مقیاس جدیدی از رشد فضاهای جمعی است. (تبالدز، ۱۳۸۹: ۶۶)

به بیانی دیگر امروزه فضای شهری کارکردی اجتماعی دارد، وجود فضاهای عمومی شهری، ضرورتی اساسی در برنامه های توسعه شهری هستند که این امر حکایت از نقش این فضاها در تقویت وجه فرهنگی-اجتماعی شهر دارد. «فضاهای عمومی شهر» را می توان عرصه ای دانست که داستان زندگی جمعی در آنها گشوده می شود و مکانی نه صرفا کالبدی، برای ایجاد تعاملات اجتماعی و مراودات شهروندی را فراهم می کند، چنانچه به زعم بسیاری از اندیشمندان فضاهای عمومی شهر مولفه ای اساسی در بهبود و افزایش میزان سرمایه اجتماعی در ساختار شهر به حساب می رود (حبیب و همکاران، ۱۳۹۲: ۵) بنابراین فضای شهری بستر شکل گیری و تقویت ارتباطات اجتماعی در جهت برقراری حس امنیت و اعتماد در فضای عمومی است و از طرفی دیگر مکانی مهم برای شکل گیری مراسم آیینی است که کمک شایانی به برقراری روابط اجتماعی و زندگی جمعی می کند. حضور مثبت افراد در این فضاها، حس تعلق و روحیه تعاون را افزایش می دهد. انسان در فضای شهری به دنبال مکانی جهت آسودن، آزادسازی فشارهای روحی-روانی و تعاملات اجتماعی است. در جهت پاسخگویی به این نیاز، طراحی فضاهای عمومی مابین و ارتباط دهنده محلات، باید از چنان جذابیتی برخوردار باشد تا به افزایش ارتباطات متقابل و مناسبات اجتماعی بین ساکنان یاری نماید. طراحی صحیح و پیش بینی فعالیت های زنده و جذاب منجر به تشدید استفاده از فضای شهری، تقویت ارتباطات اجتماعی و افزایش حس تعلق افراد و تاثیر

رویکرد در نوع رفتار و منش اجتماعی نسبت به محیط را میتوان احساس کرد و احساس مسئولیت آنها را در بهره برداری از فضا تقویت می نماید.

همانطور که در بالا اشاره شد در رابطه با تاثیر رفتار در فضاهای شهری میتوان اذعان داشت عامل اساسی در این راستاهویت افراد استفاده کنندگان از فضاست که به مرور زمان برهویت مکانی و فضایی مراکز جمعی و تعاملاتی تاثیر میگذارد این در حالیست که در فضاهای شهری شاهد بسیاری از اینگونه فضاها هستیم که دو نمونه فضا با هدفی مشترک و ساختاری مشترک ولی دارای ناهمگانی استفاده در اقشار اجتماعی هستند یعنی به طور کلی میتوان گفت که تعاملات اجتماعی بر ساختار فضاهای جمعی تاثیر میگذارند که نمونه ای از آن را میتوان پیاده راه تربیت و پیاده راه ولیعصر ذکر کرد که با توجه به ساختار مشابه ولی به دلیل نوع قشر بندی خاص مراجعه کنندگان به فضا شاهد تغییر در نوع عملکرد فضای جمعی هستیم و در این پژوهش سعی بر آن است تا علل این امر به صورت دقیق مورد بررسی قرار گیرد.

پیشینه پژوهش

پژوهشی توسط علی حیمیان با عنوان عوامل مؤثر بر ایجاد و ارتقا اجتماع پذیری در فضاهای عمومی با مقیاس های مختلف شهر تهران (نمونه موردی: فضاهای عمومی دو محله و یک ناحیه در منطقه ۷ شهر تهران) در سال ۱۳۹۴ به تحریر درآمده است که به تبیین عوامل مؤثر در ایجاد و ارتقاء اجتماع پذیری در فضاهای عمومی با در نظر گرفتن مقیاس های مختلف فضاهای عمومی در شهر تهران است. جهت پاسخگویی به هدف بیان شده ابتدا مفهوم فضاهای عمومی، اجتماع پذیری، اجتماع پذیری در فضاهای عمومی مورد مطالعه قرار گرفته و معیارهایی جهت سنجش اجتماع پذیری فضاها یک مدل مفهومی در سه بعد اجتماعی، کالبدی و فعالیتی تدوین شده است. جهت سنجش معیارها، فضاهای عمومی دو محله دبستان و سهروردی و پارک اندیشه در مقیاس ناحیه انتخاب شده اند.

پژوهشی دیگر تحت عنوان پاتوق، فضای جمعی شهری و معماری و محل تعاملات اجتماعی و فرهنگی (نمونه موردی: شهر برازجان) که توسط احمد ترکمانف مجتبی قائد، سوگل شمتوب که در سال ۱۳۹۶ تحریر شده است هدف این پژوهش پر رنگ کردن نقش پاتوق در فضای معماری و شهری در جهت افزایش تعاملات اجتماعی و فرهنگی و کاهش مشکلات افراد در جوامع شهری می باشد. عدم وجود پاتوق با کیفیت مناسب در عصر حاضر، ضرورت پژوهش را نشان می دهد.

پژوهشی تحت عنوان پایان نامه دکترای دکترا که توسط نازنین کارگشا به راهنمایی دکتر محمدرضا پور جعفر به تحریر در آمده است تحت عنوان معیارهای طراحی محورهای تشریفاتی شاخص شهری؛ نمونه موردی مطالعه محور انقلاب - آزادی در سال ۱۳۹۰ نگارش شده است. این پژوهش با هدف ارائه معیارهای طراحی و ساماندهی محورهای شاخص، جهت برپایی مراسم ملی به مطالعه و بررسی گونه‌های مختلف فضاهای شهری در ارتباط با برپایی آیین‌ها و مراسم در ایران پرداخته می‌شود. بدین منظور پس از تعریفی دقیق از فضاهای شهری و گونه‌های مختلف آن، سیر تاریخی برگزاری مراسم ملی در ایران در این فضاها مورد ارزیابی قرار گرفت.

پژوهشی که در طی یک کتاب با عنوان بررسی ضرورت اجتماعی، فرهنگی و کالبدی میدان که توسط جورج تیلبرگ^۱ در سال ۲۰۱۵ نگارش شده است به بررسی نقشی که می‌تواند برای ارتقاء کمی و کیفی زندگی اجتماعی-اقتصادی و فرهنگی مؤثر واقع گردد می‌پردازد. قرن‌ها تجربه و دانش بشری بر رابطه میان فضای شهری و شکل‌های زندگی و اجتماعی گواه بر این موضوع است. این دانش و تجربه بر رابطه مناسب بین محیط شهر، انسان و حضور؛ بر محیط و رابطه میان شکل مکان‌های عمومی شهر و آرامش و آسایش شهروندان تأکید دارد. تجربه نشان داده است که آرامش و آسایش در شهرها، در رابطه با چگونگی تعامل بین میدان: ظهور فضای عمومی شهری، معیارهای عام زیبایی‌شناسی شهری در ارتباط بوده و تیلبرگ، بازآرایی سیستم مدیریت شهری، تحلیل فضای میدان کامپو شهر سیه‌نا، شناخت و بررسی ابعاد فضای شهری، تعریف دانش، فن و هنر طراحی شهری از جمله عوامل مؤثر در این راستا میدانند.

مبانی نظری

مفهوم تعامل اجتماعی

بر اساس هرم نیازهای انسانی مازلو احتیاجات افراد به دو گروه تقسیم می‌شود دسته نخست نیازهای مادی و جسمانی است که در صورت ارضای یک دسته طیف دیگری از نیازها مطرح می‌شود که به بعد روحی و روانی زندگی انسان باز می‌گردد بر این اساس یکی از نیازهای فطری انسان‌ها از جمله شهروندان نیاز به برقراری تعاملات و روابط اجتماعی است بدین ترتیب از تعاملات و روابط اجتماعی هم به عنوان یک نیاز فطری هم به وسیله‌ای برای ارضای نیازهای دیگر نام برده می‌شود به طوری که انسان بدون برقراری روابط اجتماعی قادر به زیستن نمی‌باشد. (رفیعی پور، ۱۳۹۲: ۸۲)

¹ Gorge Tilberg

مفهوم پیاده راه

پیاده راه ها، معابری با بالاترین حد نقش اجتماعی هستند که در آن ها تسلط کامل با عابر پیاده بوده و از وسایل نقلیه موتوری تنها به منظور سرویس دهی به زندگی جاری در معبر استفاده می شود. پیاده راهها؛ ابزاری برای فعالیت جمعی به خصوص در ارتباط با اقتصاد شهری، کیفیت محیطی و سلامت اجتماعی اند. (پاکزاد، ۱۳۸۴: ۲۷۴)

پیاده مدار کردن عبارت است از ایجاد خیابان ها یا فضاهای رها از آمد و شد سواره. هنگامی که در سال ۱۹۷۱ اولین مکان عمومی در سیدنی استرالیا به منظور صرف استفاده عابران پیاده اختصاص یافت سیاست مدار محلی مسئول این امر (لئوپورت که خودش را به عنوان وزیر عابران پیاده نامید) همواره بر گفتن این جنبه مثبت تاکید داشت که آن خیابان برای عابران پیاده باز شده بود و نه این که بر روی آمد و شد سواره بسته گردد. (۲۰۱۵: ۶۵ Cowan).

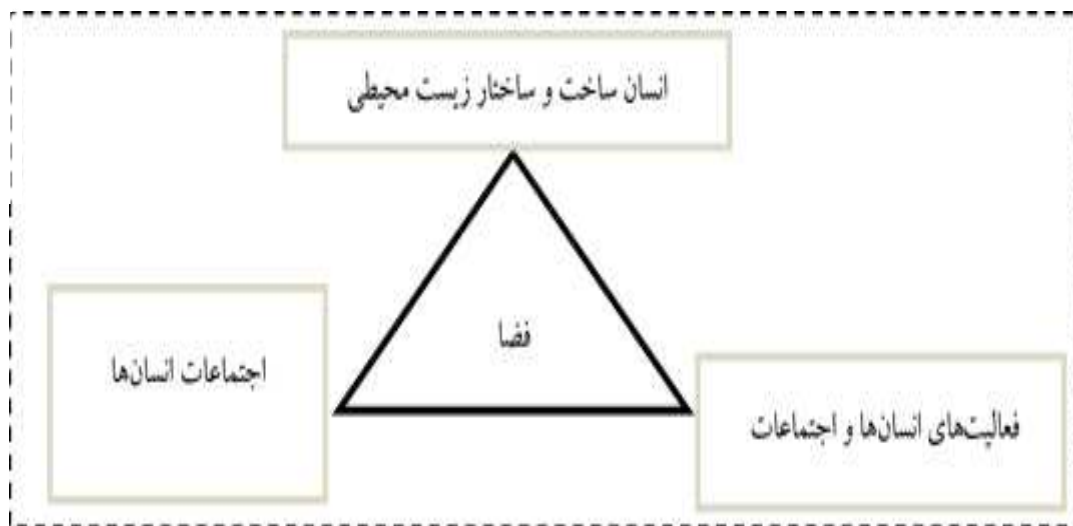
فضای شهری و ویژگی های کیفی مورد انتظار

فضای شهری یعنی شریان زندگی روزمره که در مرکز جامعه واقع شده است این غذاها برای همه به آسانی قابل دسترسی اند و با مجموعه ای از مجتمع های تجاری نگی و مسکونی احاطه شده اند این فضاها و مکان هایی را تشکیل می دهند که بیشتر ساکنان شهر یا برای خرید و یا گردش به این مکان ها می روند و یا در مسیر روزانه آنها قرار دارد در این راستا بنا بر گفته لنگ فضای شهری را می توان بخشی از فضای باز و عمومی شهری دانست که به نوعی ماهیت زندگی اجتماعی می باشد بر این اساس فضاهای شهری عرصه تعامل متقابل انسانها می باشند که داستان زندگی جمعی در آن گشوده می شود فضایی که همه مردم می توانند در آن حضور یابند و یا به فعالیت بپردازند. (ریاحی فر، ۱۳۹۲: ۳۴) در این فضاها این فرصت فراهم می شود که برخی مرزهای اجتماعی شکسته شود و برخوردهای اجتماعی صورت گیرد شهری تنها یک مفهوم کالبدی نیست بلکه کنش تعاملات شهروندی و فعالیت های شهری را نیز در بر می گیرد یعنی کالبدی از شهر را مجبور می کند که مکان برقراری فعالیت های شهری یا عرصه بروز تعاملات اجتماعی باشد.

از آنجایی که بحث در زمینه خیابان های شهری در طبقه بندی انواع فضاهای باز شهری می باشد در بحث ویژگی های کیفی تنها به مقوله ویژگی های خیابان ها و طبقاتی که از آن برای حضور مردم در آن عرضه می رود پرداخته شده است در این راستا کیفیت اصلی برای امکان حضور فرد در خیابان همانطور که بتلی می گوید اگر فردی حق انتخاب داشته باشد آن مسیر را برای گذر انتخاب نماید شمرده شده است که از منظر بسیاری از نظریه پردازان از معیارهای اصلی یا فضای شهری می باشند این کیفیات شامل امنیت نفوذپذیری خوانایی تنوع کالبدی و عملکردی میباشد که زمینه ساز حضور فرد در فضا می گردند. (بتلی، ۱۳۸۶: ۴۴)

انتظارات شهروندان از فضای شهری را می توان از توانایی پاسخگویی محیط دانست که به نیازهای انسان در کالبدی فضایی پاسخ می دهد و امکان استفاده از فضای شهری را می دهد انتظارات شهروندان از فضای شهری به ترتیب عام موضوعی موردی موضعی می باشد بر این اساس به طور خاص در با توجه به نمونه موردی که بر اساس تعریف پروژه خیابان بلوار شکل می باشد که قرار است بر اساس نیاز محله مکانی جهت برخورد های درون محلی و ارائه خدماتی در سطح محله باشد طبقات موردی که از سه فضای عمومی و جمعی میدان محلی بلوار و خیابان محلی انتظار می رود آرامش خودمانی بودن ایمنی و مفرح بودن است. فضای شهری از دید هانری لوفور یک محصول اجتماعی که تولید می شود و دارای پیامد فرآیندهای فرهنگی - اجتماعی مشخص متعلق به جامعه است. فضا بیش از مکان و محیط زیست طبیعی و بیش از بعد کالبدی (فیزیکی) که ملموس و مرئی است، هست و محصول مشترک انسان و طبیعت و پیوسته در حال دگرگونی است. «فضا» علاوه بر این موارد، مردم، محیط ساخته شده، فعالیت ها و درک و رفتار انسان ها را نیز دربر می گیرد و در برنامه ریزی، فضای نسبی (رابطه و پیوند اجزاء ۲) و نه مطلق، مدنظر است. فضا جایی است که پدیده ها باهم کنش متقابل دارند و در آن فعالیت های انسان شکل می گیرد. (صرافی، ۱۳۹۴: ۲۵-۲۷). فضا دربرگیرنده مفاهیم عینی همانند فاصله، مساحت و غیره از همه مهم تر دارای مفهوم اجتماعی و انتزاعی هست. فضاهای اجتماعی یا فضای گفتمان به طور گسترده در فرانسه استفاده می گردد و او از سه مفهوم عمل فضایی (کنش فضایی)، بازنمودهای فضایی (فضای دانشمندان، طراحان، فن سالاران و برنامه ریزان و تحت کنترل) و فضاهای بازنمودی (فضاهای زیسته و در نتیجه روابط دیالکتیک بین عمل فضایی و بازنمود فضایی) در توضیح تولید فضا به کار می برد (لوفور، ۱۳۹۱: ۱۷).

فصل نامه جغرافیا و برنامه ریزی شهری چشم انداز گرس (دوره ۱۲، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۹)



شکل ۱: نمودار اجزای تشکیل دهنده فضای شهری (مأخذ: صراف، ۱۳۹۴: ۲۷)

² Relative Space

نقش فضای شهری در تقویت ارتباطات اجتماعی

وجود گروه‌ها و جنب و جوش مردم در فضای شهری شهرت موفقیت یک فضای شهری است و این همان تصویری است که جین جیکوبز از فضای شهری ارائه می‌کند و آن را به بیان زیر به عنوان عامل اساسی فصلت فضای شهری میدانند: پویایی و احساس زنده بودن یک شهر در گرو مراکز شهری پیچیده تراکم و پر ازدحام است تراکم و به اضافه شلوغی و جنب و جوش مردم تصویری ایده‌آل است زیرا چنین ویژگی‌هایی تعداد بیشتری از ساکنان شهر را به مراکز شهری جلب کرده و این امر ضمن آنکه موجب ارتقاء اقتصادی اینگونه محیطهای شهری می‌شود به آن‌ها چهره‌ای نوع فعال و پرتحرک می‌بخشد و این خصوصیات به کل شهر تسریع می‌یابد. از سوی دیگر حضور هرچه بیشتر افراد خود زمینه‌ساز برقراری انواع کنشهای متقابل شده و تامین نیازمندی‌های اجتماعی عاطفی انسان‌ها را در شهر تسهیل می‌کند (حمیدی و همکاران، ۱۳۸۶: ۳۴ تا ۳۵).

تأثیر کالبد بر تعاملات اجتماعی

اگر کالبد شهری همان مجموعه بناها و مکان‌هایی به هم تنیده اند در نظر گرفته شود که مردم ساکنان آن هستند و در خلل و فرج‌ها و فضاها خالی آن زندگی اجتماعی جریان دارد می‌توان اینگونه نتیجه گرفت که این دو یعنی کاربرد و زیست اجتماعی که درون آن روی می‌دهد نمی‌تواند از هم جدا باشند مردم به طور طبیعی اهل معاشرت اند و دوست دارند در جاهایی که دیگران هم هستند جمع شوند اما برای ایجاد فضایی به یادماندنی که بتوان در آن جمع شد و اختلاس کرد به مکان‌کانون یا تکیه گاهی نیاز است. این مکان‌های تجمع ممکن است در پیرامون فواره‌ها آثار هنری سکوها یا اطراف بناهای یادمانی باشد این بناها معمولاً جایی را برای نشستن لبهای را برای تکه دادن جایی را برای پناه بردن از آفتاب و باران و محل دنجی را برای گپ زدن در خود دارند طوری که حتی کسانی هم که خیلی آشنا نیستند و احوالپرسی‌های کوتاه دلیل موجهی برای حضور همدیگر در این مکان‌ها پیدا می‌کنند. (لنارد، ۱۹۹۳: ۳۴). آنچه این فضاها را به لحاظ اجتماعی فعال می‌سازد در درجه اول عوامل کالبدی است که می‌تواند زمینه‌ساز ورود و سپس توقف افراد درون فضا باشد عواملی چون دسترسی‌ها جاذبه‌های بصری و عوامل طبیعی.

تأثیر کارکرد بر تعاملات اجتماعی

بعد فعالیتی فضاها را عمومی با فعالیت‌ها و کاربری‌های پیرامون مرتبط است در مرگ و زندگی شهرهای بزرگ آمریکایی مطرح مینماید که ترکیب شهرنشینی با عملکردهای تجاری و مسکونی در مقیاس محله‌ای و همسایگی یکی از مهمترین عوامل ارتقاء زندگی شهری می‌باشد مطالعات نشان می‌دهند که فضاها شهری و فضاها عمومی و جمعی که مردم در آن قادر به اشتغال به محیط با نگاه کردن به سایرین نشستن غذا خوردن فعالیت‌های

خرده فروشی فعالیت‌های ورزشی یا به قول وایت اتفاقات دنج و یا تعبیر وودی تفریح فعال و غیر فعال باشند برای مردم جذابیت بیشتری دارند این فعالیت ها و بسیاری خصوصیات فعالیتی و کالبدی دیگر به فضاهای عمومی تشخص می‌بخشد و بر تامین آسایش و امکان لذت بردن مردم از حضور در فضا تأثیر می گذارد. (وایت، ۲۰۰۸: ۱۵۶)

رابطه بین فضا و شکل گیری تعاملات اجتماعی

بررسی رابطه بین فضا و تعاملات اجتماعی به عنوان یک چارچوب اساسی می تواند هدف باشد که جذب مردم به فضا چگونه و به چه شکل ایجاد می شود و پس از آن چگونه می تواند تعقیب کننده به ارتباط بین مردم و شکل گیری فضاهای اجتماعی باشد پس هدف اولیه جذب مردم به حضور در فضایی است که این فضا و بستر شکل گیری ارتباطات می باشد اگر این فضا بتواند طبقات عام و خاص ای که از آن فضا انتظار می رود را برآورده سازد امکان حضور مردم در آن فضا فراهم می گردد بدین معنی که ابتدا باید فضایی معیارهای اولیه به عنوان مثال امنیت را دارا باشد تا فرد در فضا حضور یابد هدف ثانویه آن است که فرد علاوه بر حضور در فضا ترغیب به ارتباط و تعامل در فضا گردد. یعنی این فضا علاوه بر معیارهای اولیه نیازمند معیارهای دیگری می باشد که پشتیبانی کننده مکس در فضا باشد به عنوان مثال اگر به عنوان یک فضای شهری خوب نیازمند مبلمان می باشد این مبلمان باید به صورتی باشد که امکان برخوردی‌های چهره به چهره را حمایت کند در این حالت قرارگیری نیمکت های متحرک و رو به روی هم بر نیمکت های ثابت و ردیفی ترجیح داده می شود هدف نهایی نیز که شکل گیری تعاملات اجتماعی می باشد با دستیابی به اهداف اولیه و ثانویه و با حضور مردم به عنوان مهمترین عامل تاثیرگذار شکل می گیرد در حقیقت وجود عوامل کالبدی و فعالیتی مناسب به عنوان عوامل اصلی پشتیبانی کننده حضور برخورد های رودررو افزایش یافته و تعاملات اجتماعی شکل می گیرد. (بیگ محمدی، ۱۳۹۲: ۱۲۴)



شکل ۲: نمودار فرآیند امکان تعامل در فضا (ماخذ: بیگ محمدی، ۱۳۹۲: ۱۲)

قرائت متون و نظریات یاد شده وهش نشان می دهد که بین شکل گیری تعاملات اجتماعی و طراحی فضای شهری رابطه معناداری وجود دارد در واقع به دنبال عوامل موثر بر شکل گیری تعاملات دو بعدی وجود دارد یکی تأثیری که فضا بر مردم و دیگری تأثیری که مردم بر مردم می گذارند و برش امکان شکل گیری تعاملات می گذارند وجود دارد مفهوم اول به معنای عوامل محیطی تاثیرگذار مانند عوامل کالبدی و عملکردی محیط می باشد و مفهوم دوم به معنای تأثیری است که مردم بر روی یکدیگر می گذارند که ارتباط به آداب سنن و فرهنگ جامعه دارد که کار طراحان شهر مرتبط به مفهوم اول و عوامل کیفی است که می تواند بر طراحی مناسب به آن دست یافت.

روش تحقیق

تحقیق حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری این تحقیق را تمام مراجعین به پیاده راه های ولیعصر و تربیت در طول یک شبانه روز تشکیل میدهند. برای نمونه گیری از روش تصادفی بهره گرفته شده است برای این پژوهش از ۱۰۰ پرسشنامه استفاده شده است. مطالعات اسنادی و کتابخانه این این پژوهش از شهریور ۱۳۹۶ آغاز شده و مطالعات میدانی آن از ابتدای ۱۳۹۶ تا اواخر اسفند ۱۳۹۷ ادامه یافته است. پرسشنامه دارای ۲۰ سال و ارزیابی مولفه هیا تعاملات در ابعاد معناشناختی است.

این پژوهش در راستای ارزیابی مولفه ها، شامل هفت زیر بخش اساسی است که در ارزیابی هریک زیر مولفه هایی مدنظر بوده است که این زیر مولفه ها به قرار زیر است:

۱. توقعات عام، که زیر مولفه های مورد پرسش در این زمینه: نفوذ پذیری، ایمنی و امنیت، خوانایی است.
۲. توقعات خاص، که زیر مولفه های مورد پرسش در این زمینه: آرامش، خودمانی بودن، ایمنی، مفرح بودن است.
۳. کالبدی، که زیر مولفه های مورد پرسش در این زمینه: مبلمان مناسب، آسایش اقلیمی، تعریف ورودی ها، ایمنی و امنیت، تعریف بدنه ها و هویت جداره ها
۴. عملکردی، که زیر مولفه های مورد پرسش در این زمینه شامل: فعالیت های جاذب، اختلاط کاربری، فضاهای کانونی جهت تجمع (نظیر فضاهای مذهبی، فرهنگی-آموزشی، حرکتی، ورزشی، گذران اوقات فراغت)
۵. ذهنی، که زیر مولفه های مورد پرسش در این زمینه شامل: حضور پررنگ مردم، توجه به فرهنگ و عادات اجتماعی، توجه به استقلال فردی، برگزاری آیین ها، امکان دسترسی عام، تنوع قومیت
۶. عینی، که زیر مولفه های مورد پرسش شامل کاربری ها، عملکرد، نفوذ پذیری، نورپردازی مناسب در بدنه و نیز در تابلوهای تبلیغاتی، نوع طراحی محیطی

۷. فضای شهری پیاده، که زیر مولفه های مورد پرسش در این زمینه شامل: کیفیت های محیطی، زیرساخت های موجود، نوع خدمات ارائه شده، امکان رفع نیازهای گوناگون در فضا ابعاد معناسناختی دارای ۵ زیر شاخص اساسی است که برای ارزیابی هر زیر شاخص عوامل گوناگونی مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته است.

در ادامه پژوهش تلاش میشود تاثیر هر بعد از معناسناختی را در مولفه های تعاملات اجتماعی در پیاده راه محدوده مورد مطالعاتی به کمک آزمون کولموگروف اسمیرنوف مورد ارزیابی قرار داده و در نهایت توسط آزمون فریدمن به الویت بندی هر شاخص در بعد تعاملات اجتماعی در پیاده راه و نیز همچنین در ابعاد معناسناختی مورد بررسی قرار گیرد.

در این قسمت از پژوهش ۶ فرضیه اصلی پژوهش توسط گرسبون خطی مورد سنجش قرار میگیرد و میزان FO آن ارزیابی میشود. فرضیه به قرار زیر هستند:

" رابطه معناداری بین ابعاد معناسناختی و تاثیر آن بر تعاملات اجتماعی در فضای شهری برقرار است. "

" خوانایی بر میزان تعاملات اجتماعی پیاده راه مؤثر می باشد "

" عناصر انسان ساخت بر تعاملات اجتماعی فضای پیاده راه مؤثر می باشد "

" پاکیزگی محیط بر تعاملات اجتماعی در فضای پیاده راه مؤثر می باشد "

" عناصر طبیعی بر تعاملات اجتماعی فضای شهری پیاده راه مؤثر می باشد "

" بهره گیری از حواس بر تعاملات اجتماعی فضای شهری پیاده راه مؤثر می باشد "

منطقه مورد مطالعه

محور پیاده تربیت

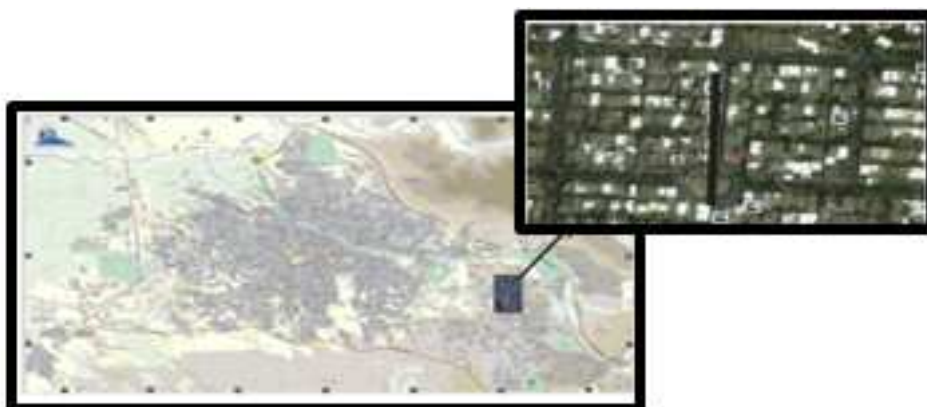
محور پیاده تربیت در قلب شهر و درون بافت تاریخی قرار دارد در هسته مرکزی شهر را از خیابان امام خمینی به بازار تبریز پیوند می دهد مهمترین مراکز پیرامون این محور میدان ساعت که عمارت قدیمی شهرداری تبریز در آن واقع است و بازار تبریز است تا پیش از پیاده سازی نمونه های قدیمی و معماری خاصی که بدنه های این خیابان را تشکیل می دهند روی فرسودگی داشت و بار ترافیکی سنگین نیز در این منطقه پر ازدحام به چشم می خورد و به این ترتیب برای حل مشکل ترافیک این خیابان و نیز نجات آثاری و پردازش معماری سنتی و نماهای آن ضرورت حذف این محور از شبکه ترافیکی منطقه و اختصاص آن به عابر پیاده احساس می شد.



شکل ۳: موقعیت پیاده راه تربیت در شهر تبریز و بر روی نقش ماهواره ای (ماخذ: گوگل ارث)

محور پیاده ولیعصر

کوی ولیعصر در قسمت شرقی و در بافت نوساز کلانشهر تبریز واقع شده است که دارای سابقه ای کوتاه مدت، حدود ۵۰ ساله می باشد. این کوی، پیاده راه ولیعصر با عرض ۲۰ متر را در خود جای داده است که کاربری آن ابتدا مسکونی بوده اما به مرور زمان به کاربری تجاری تبدیل شده است. پیاده راه ولیعصر که به عنوان استاد شهریار یا سنگفرش نیز شناخته میشود، فلکه بزرگ را به فلکه بازار پیوند میدهد. این پیاده راه به عنوان یک پیاده راه تجاری-تفریحی ارتباط پیاده فلکه بزرگ و فلکه بازار را تامین میکند. ساختمان های بدنه این پیاده راه ۳، ۴ و ۵ طبقه می باشند که طبقات همکف آنها عمدتاً تجاری به صورت مغازه های خرده فروشی یا خدماتی می باشد. طبقات بالا نیز عمدتاً کاربری های خدماتی دارند. اکثر ساختمان ها دارای عمر ساخت ۳۰ الی ۴۰ سال می باشد و هماهنگی خاصی بین پیاده راه و بدنه آن مشاهده نمیشود.



شکل ۴: موقعیت پیاده راه ولیعصر در شهر تبریز و بر روی نقش ماهواره ای (ماخذ: گوگل ارث)

دسترسی به این پیاده راه از طریق فلکه بزرگ که دارای پارکینگ طبقاتی زیرزمینی در زیر فلکه بازار می باشد و عمدتاً با خودروی شخصی صورت میپذیرد و نیز از طریق فلکه بازار که دارای فضای مناسب برای توقف تاکسی و خودروهای شخصی می باشد، انجام میگیرد. همچنین ایستگاه تاکسی در فلکه بازار و در ضلع شرقی پیاده راه شهریار وجود دارد. علاوه بر موارد فوق از طریق کوچه های منتهی به این پیاده راه که در فضایی مناسبی برای پارک خودروها میباشد نیز میتوان به این پیاده راه دسترسی یافت.

از منظر طراحی پیاده راه، با توجه به وجود فضای مناسب د فلکه بزرگ، نیمکت های نشیمن، فواره های آب و سایر امکانات در این فضا جانمایی شده است اگرچه در طول پیاده راه نیز لامپ های روشنایی و سطل های زباله قرار گرفته است.

یافته های پژوهش

با توجه به چارچوب های نظری قسمتهای پیشین و نیز مطالعات صورت گرفته براساس شناخت محدوده، در این قسمت برای ارزیابی تعاملات اجتماعی در پیاده راه تربیت و ولیعصر شهر تبریز براساس ابعاد معاشناختی به صورت زیر صورت گرفته است:

جدول ۱: آزمون کولموگروف اسمیرنف برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهش

(تعاملات اجتماعی در فضای شهری)

متغیرها	سطح معناداری آزمون
توقعات عام	۰,۲۱
توقعات خاص	۰,۳۲
کالبدی	۰,۴۲
عملکردی	۰,۳۶
عینی	۰,۱۴
ذهنی	۰,۴۵
فضای شهری پیاده	۰,۶۵

این آزمون به مقایسه تابع توزیع تجمعی مشاهده شده با تابع توزیع تجمعی نظری (مورد انتظار) در یک متغیر رتبه ای می پردازد. به عبارتی در این آزمون، توزیع یک صفت در یک نمونه با توزیعی که برای آن در جامعه مفروض است مقایسه می شود. چنانچه سطح معناداری در این آزمون از ۰/۰۵ بزرگتر باشد می توان استنباط نمود که توزیع نرمال است و می توان در این پژوهش از آزمون های پارامتریک استفاده شود. با توجه به آزمون فوق و سطح

معناداری همه متغیرها که بیشتر از ۰/۰۵ است، می توان استنباط نمود که: که همه متغیرها از توزیع نرمال پیروی می کنند.

جدول شماره ۲: آزمون کولموگروف اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهش

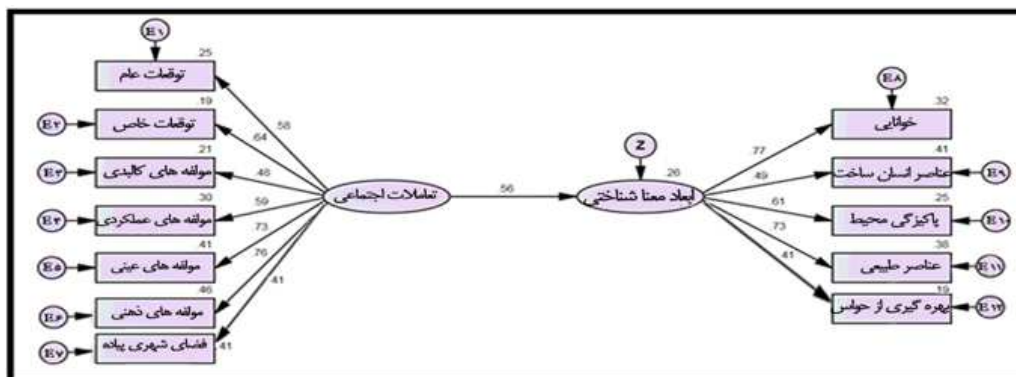
(ابعاد معنا شناختی)

متغیرها	سطح
خوانایی	۰,۳۵
عناصر انسان ساخت	۰,۶۸
پاکیزگی محیط	۰,۳۸
عناصر طبیعی	۰,۴۲
بهره گیری از حواس	۰,۴۷

این آزمون به مقایسه تابع توزیع تجمعی مشاهده شده با تابع توزیع تجمعی نظری (مورد انتظار) در یک متغیر رتبه ای می پردازد. به عبارتی در این آزمون، توزیع یک صفت در یک نمونه با توزیعی که برای آن در جامعه مفروض است مقایسه می شود. چنانچه سطح معناداری در این آزمون از ۰/۰۵ بزرگتر باشد می توان استنباط نمود که توزیع نرمال است و می توان در این پژوهش از آزمون های پارامتریک استفاده شود. با توجه به آزمون فوق و سطح معناداری همه متغیرها که بیشتر از ۰/۰۵ است، می توان استنباط نمود که: که همه متغیرها از توزیع نرمال پیروی می کنند.

الف - آزمون فرضیه اول:

" رابطه معناداری بین ابعاد معناشناختی و تاثیر آن بر تعاملات اجتماعی در فضای شهری برقرار است. "



شکل ۵: مدل رگرسیونی با متغیر پنهان از ابعاد معناشناختی بر تعاملات اجتماعی در پیاده راه جهت فرضیه اصلی

با توجه به مدل رگرسیونی تدوین شده و خروجی استاندارد شده آن در نرم افزار Amos چنین می توان استنباط نمود که شدت ابعاد معناشناختی بر تعاملات اجتماعی در فضای پیاده راه برابر با ۰/۵۶ و ضریب تعیین (R2 مدل برابر با ۰/۲۶ گزارش شده است و بیانگر آنست که ۲۶ درصد واریانس ابعاد معناشناختی توسط متغیر مستقل (تعاملات اجتماعی در پیاده راه) تبیین می شود.

جدول ۳: خروجی وزن های رگرسیونی

متغیر ها	مقادیر استاندارد شده	نقاط بحرانی	سطح معناداری
تأثیر ابعاد معناشناختی بر تعاملات اجتماعی در فضای پیاده راه	۰,۸۲	۲۳,۳۷	۰,۰۰۱

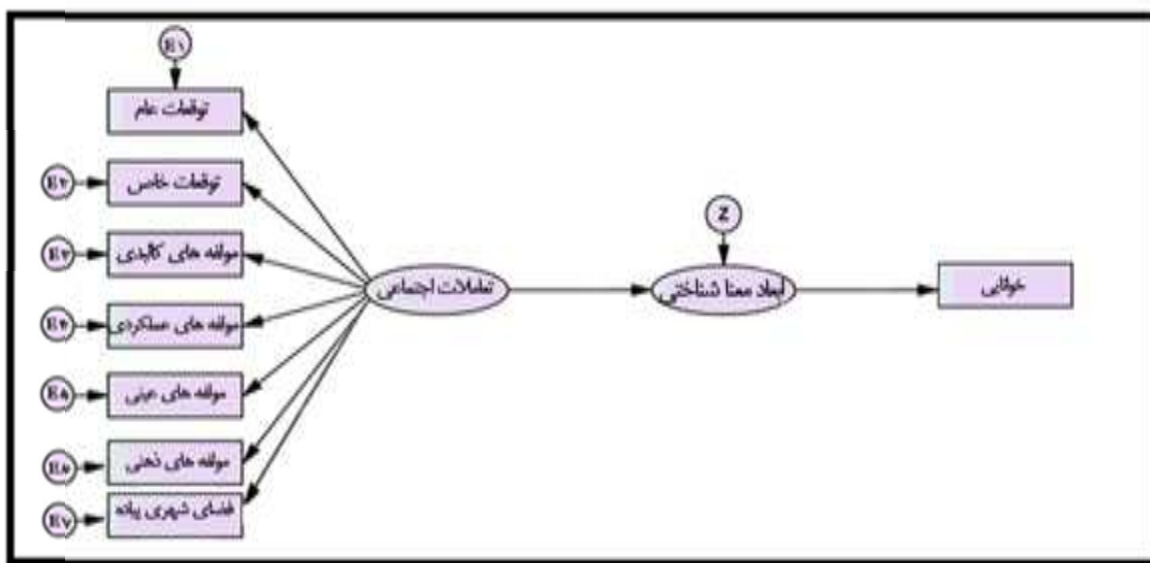
جدول ۴: خروجی آزمون بوت استرپ در ضریب تعیین

مقادیر استاندارد شده	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری
۰,۹۰	۰,۸۷	۰,۹۴	۰,۰۰۲

مقدار سطح معناداری در خروجی وزن های رگرسیونی از سطح خطای ۰/۰۵ کوچکتر گزارش شده اند که نشان می دهد که ابعاد معناشناختی تأثیر معناداری بر تعاملات اجتماعی در فضای پیاده راه دارد. اما بطور کلی با توجه به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین ۰,۲۶ (۲۶ درصدی مدل در جامعه آماری) چون مقدار سطح معناداری در این آزمون از سطح خطای ۰/۰۵ کوچکتر است و در بازه های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار می باشد و فرضیه فوق تأیید می شود پس می توان استنباط نمود که ابعاد معناشناختی بر تعاملات اجتماعی مؤثر می باشد. به عبارت ساده تر می توان تعاملات اجتماعی را بر اساس ابعاد معناشناختی در جامعه آماری پیش بینی نمود.

ب- آزمون فرضیه دوم:

"خوانایی بر میزان تعاملات اجتماعی پیاده راه مؤثر می باشد"



شکل ۶: مدل رگرسیونی با متغیر پنهان از تاثیر خوانایی بر تعاملات اجتماعی پیاده راه برای بررسی فرضیه

با توجه به مدل رگرسیونی تدوین شده و خروجی استاندارد شده آن در نرم افزار Amos چنین می توان استنباط نمود که شدت تأثیر خوانایی بر تعاملات اجتماعی در فضای پیاده راه برابر با $0/45$ و ضریب تعیین (R^2) مدل برابر با $0/21$ گزارش شده است و بیانگر آنست که 21 درصد واریانس تعاملات اجتماعی در فضای پیاده راه توسط متغیر خوانایی تبیین می شود.

جدول ۵: خروجی وزن های رگرسیونی

متغیرها	مقادیر استاندارد شده	نقاط بحرانی	سطح معناداری
تأثیر خوانایی بر تعاملات اجتماعی فضای پیاده راه	۰,۷۶	۲۲,۸۱	۰,۰۰۰۱

جدول ۶: خروجی آزمون بوت استرپ در ضریب تعیین

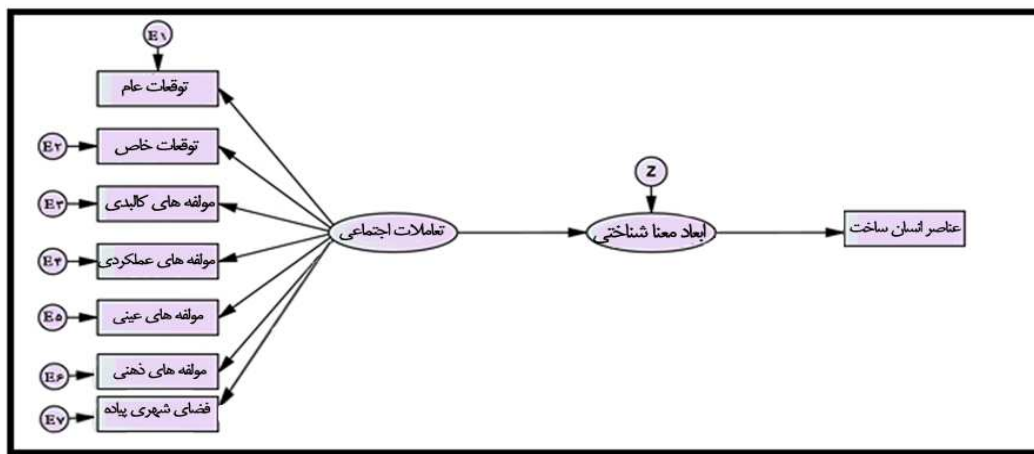
مقادیر استاندارد شده	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری
۰,۸۲	۰,۷۸	۰,۸۷	۰,۰۰۴

مقدار سطح معناداری در خروجی وزن های رگرسیونی از سطح خطای $0/05$ کوچکتر گزارش شده اند که نشان می دهد که خوانایی بر تعاملات اجتماعی در فضای شهری تاثیر دارد. اما بطور کلی با توجه به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین $0/21$ (21 درصدی مدل در جامعه آماری) چون

مقدار سطح معناداری در این آزمون از سطح خطای ۰/۰۵ کوچکتر است و در بازه‌های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می‌توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار می‌باشد و فرضیه فوق تأیید می‌شود پس می‌توان استنباط نمود که خوانایی بر تعاملات اجتماعی در فضای شهری پیاده راه مؤثر می‌باشد. به عبارت ساده تر می‌توان میزان تاثیر خوانایی را بر اساس تعاملات اجتماعی در فضای شهری پیاده راه در جامعه آماری پیش بینی نمود.

ج- آزمون فرضیه سوم:

"عناصر انسان ساخت بر تعاملات اجتماعی فضای پیاده راه مؤثر می‌باشد"



شکل ۷: مدل رگرسیونی با متغیر پنهان از عناصر انسان ساخت بر تعاملات اجتماعی در فضای شهری پیاده راه برای بررسی فرضیه

با توجه به مدل رگرسیونی تدوین شده و خروجی استاندارد شده آن در نرم افزار Amos چنین می‌توان استنباط نمود که شدت تأثیر عناصر انسان ساخت بر تعاملات اجتماعی در فضای پیاده راه برابر با ۰/۴۸ و ضریب تعیین (R2) مدل برابر با ۰/۲۳ گزارش شده است و بیانگر آنست که ۲۳ درصد واریانس تعاملات اجتماعی در فضای شهری پیاده راه توسط متغیر عناصر انسان ساخت تبیین می‌شود.

جدول ۷: خروجی وزن‌های رگرسیونی

متغیرها	مقادیر استاندارد شده	نقاط بحرانی	سطح معناداری
تأثیر عناصر انسان ساخت بر تعاملات اجتماعی فضای پیاده راه	۰,۸۵	۲۴,۸۴	۰,۰۰۰۱

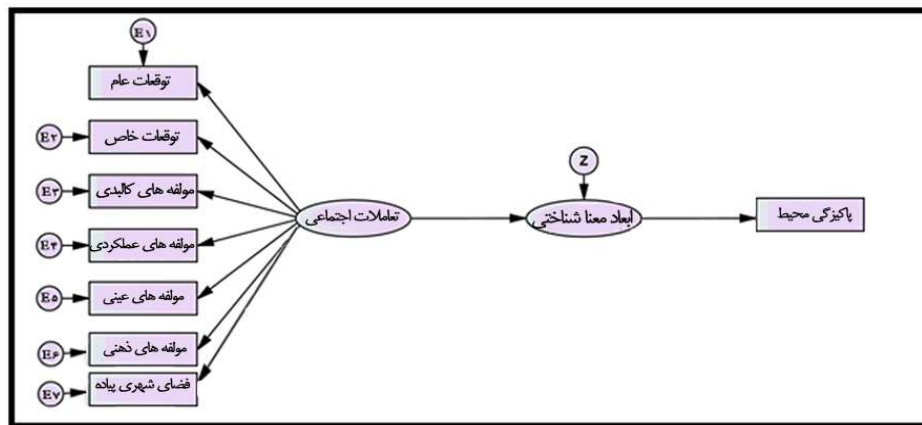
جدول ۸: خروجی آزمون بوت استرپ در ضریب تعیین

مقادیر استاندارد شده	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری
۰,۷۳	۰,۷۵	۰,۸۴	۰,۰۰۳

مقدار سطح معناداری در خروجی وزن‌های رگرسیونی از سطح خطای ۰/۰۵ کوچکتر گزارش شده‌اند که نشان می‌دهد که عناصر انسان ساخت تأثیر معناداری بر تعاملات اجتماعی فضای پیاده راه دارد. اما بطور کلی با توجه به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین ۰,۲۳ (۲۳ درصدی مدل در جامعه آماری) چون مقدار سطح معناداری در این آزمون از سطح خطای ۰/۰۵ کوچکتر است و در بازه‌های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می‌توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار می‌باشد و فرضیه فوق تأیید می‌شود پس می‌توان استنباط نمود که عناصر انسان ساخت بر تعاملات اجتماعی پیاده راه مؤثر می‌باشد. به عبارت ساده تر می‌توان تعاملات اجتماعی در پیاده راه را بر اساس عناصر انسان ساخت در جامعه آماری پیش بینی نمود.

د- آزمون فرضیه چهارم:

"پاکیزگی محیط بر تعاملات اجتماعی در فضای پیاده راه مؤثر می‌باشد"



شکل ۸: مدل رگرسیونی با متغیر پنهان پاکیزگی محیط بر تعاملات اجتماعی در فضای پیاده راه برای بررسی فرضیه

با توجه به مدل رگرسیونی تدوین شده و خروجی استاندارد شده آن در نرم افزار Amos چنین می‌توان استنباط نمود که شدت تأثیر پاکیزگی محیط بر تعاملات اجتماعی پیاده راه برابر با ۰/۴۱ و ضریب تعیین (R2) مدل برابر با ۰/۲۰ گزارش شده است و بیانگر آنست که ۲۰ درصد واریانس تعاملات اجتماعی در فضای شهری پیاده راه توسط متغیر پاکیزگی محیط تبیین می‌شود.

جدول ۹: خروجی وزن‌های رگرسیونی

متغیرها	مقادیر استاندارد شده	نقاط بحرانی	سطح معناداری
تأثیر پاکیزگی محیط بر تعاملات اجتماعی پیاده راه	۰,۷۱	۲۰,۱۵	۰,۰۰۰۱

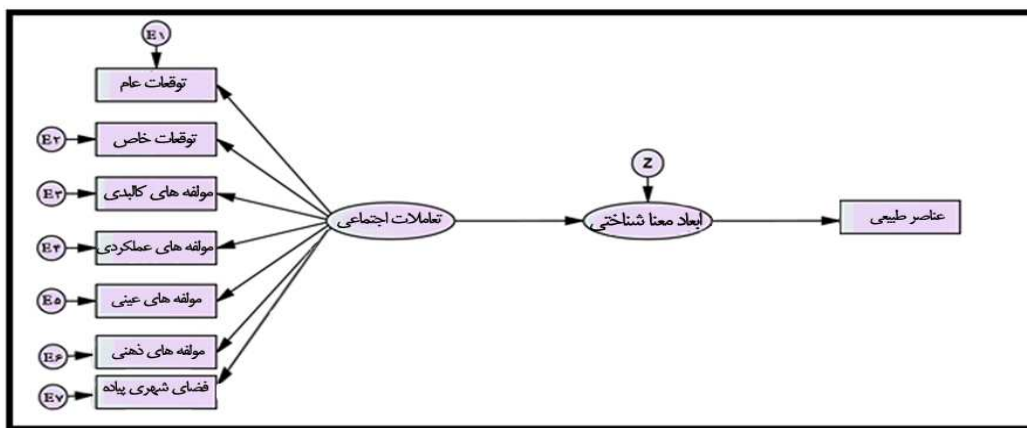
جدول ۱۰: خروجی آزمون بوت استرپ در ضریب تعیین

مقادیر استاندارد شده	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری
۰,۷۱	۰,۷۲	۰,۸۱	۰,۰۰۵

مقدار سطح معناداری در خروجی وزن‌های رگرسیونی از سطح خطای ۰/۰۵ کوچکتر گزارش شده‌اند که نشان می‌دهد که پاکیزگی محیط بر تعاملات اجتماعی پیاده راه تاثیر دارد. اما بطور کلی با توجه به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین ۰,۲۰ (۲۰ درصدی مدل در جامعه آماری) چون مقدار سطح معناداری در این آزمون از سطح خطای ۰/۰۵ کوچکتر است و در بازه‌های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می‌توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار می‌باشد و فرضیه فوق تأیید می‌شود پس می‌توان استنباط نمود که پاکیزگی محیط بر تعاملات اجتماعی پیاده راه مؤثر می‌باشد. به عبارت ساده تر می‌توان تعاملات اجتماعی پیاده راه را بر اساس پاکیزگی محیط ارزیابی و در جامعه آماری پیش بینی نمود.

ه- آزمون فرضیه پنجم:

"عناصر طبیعی بر تعاملات اجتماعی فضای شهری پیاده راه مؤثر می‌باشد"



شکل ۹: مدل رگرسیونی با متغیر پنهان عناصر طبیعی بر تعاملات اجتماعی فضای شهری پیاده راه

با توجه به مدل رگرسیونی تدوین شده و خروجی استاندارد شده آن در نرم افزار Amos چنین می توان استنباط نمود که شدت تأثیر عناصر طبیعی بر تعاملات اجتماعی پیاده راه برابر با ۰/۵۰ و ضریب تعیین (R2) مدل برابر با ۰/۲۴ گزارش شده است و بیانگر آنست که ۲۴ درصد واریانس تعاملات اجتماعی پیاده راه متغیر عناصر طبیعی تبیین می شود.

جدول ۱۱: خروجی وزن های رگرسیونی

متغیر ها	مقادیر استاندارد شده	نقاط بحرانی	سطح معناداری
تأثیر عناصر طبیعی بر تعاملات اجتماعی پیاده راه	۰,۷۷	۲۶,۱۲	۰,۰۰۰۱

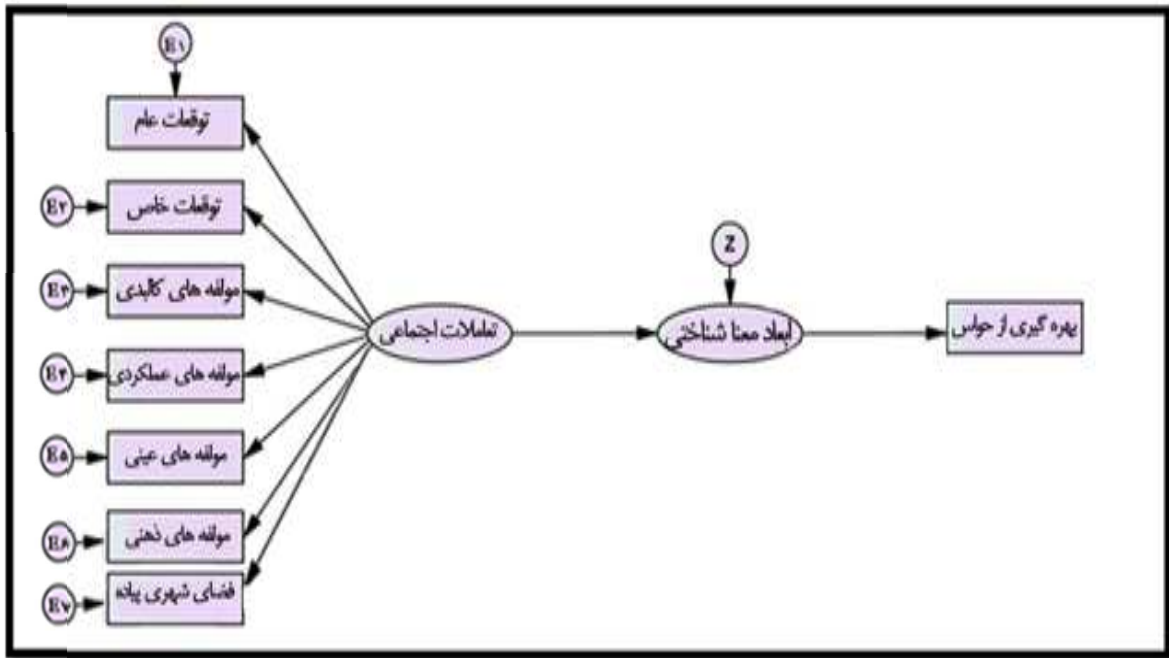
جدول ۱۲: خروجی آزمون بوت استرپ در ضریب تعیین

مقادیر استاندارد شده	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری
۰,۸۴	۰,۷۹	۰,۸۸	۰,۰۰۲

مقدار سطح معناداری در خروجی وزن های رگرسیونی از سطح خطای ۰/۰۵ کوچکتر گزارش شده اند که نشان می دهد که عناصر طبیعی بر تعاملات اجتماعی پیاده راه تأثیر دارد. اما بطور کلی با توجه به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین ۰,۲۴ (۲۴ درصدی مدل در جامعه آماری) چون مقدار سطح معناداری در این آزمون از سطح خطای ۰/۰۵ کوچکتر است و در بازه های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار می باشد و فرضیه فوق تأیید می شود پس می توان استنباط نمود که عناصر طبیعی تعاملات اجتماعی پیاده راه مؤثر می باشد. به عبارت ساده تر می توان تعاملات اجتماعی در فضای شهری پیاده راه را بر اساس عناصر طبیعی در جامعه آماری پیش بینی نمود.

ز- آزمون فرضیه ششم:

" بهره گیری از حواس بر تعاملات اجتماعی فضای شهری پیاده راه مؤثر می باشد "



شکل ۱۰: مدل رگرسیونی با متغیر پنهان بهره گیری از حواس بر تعاملات اجتماعی فضای شهری پیاده راه

با توجه به مدل رگرسیونی تدوین شده و خروجی استاندارد شده آن در نرم افزار Amos چنین می توان استنباط نمود که بهره گیری از حواس بر تعاملات اجتماعی پیاده راه برابر با ۰/۵۰ و ضریب تعیین (R^2) مدل برابر با ۰/۲۲ گزارش شده است و بیانگر آنست که ۲۲ درصد واریانس تعاملات اجتماعی پیاده راه توسط متغیر مستقل بهره گیری از حواس تبیین می شود.

جدول ۱۳: خروجی وزن های رگرسیونی

متغیرها	مقادیر استاندارد شده	نقاط بحرانی	سطح معناداری
تأثیر بهره گیری از حواس بر تعاملات اجتماعی فضای پیاده	۰,۷۶	۲۵,۸۱	۰,۰۰۰۱

جدول ۱۴: خروجی آزمون بوت استرپ در ضریب تعیین

مقادیر استاندارد شده	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری
۰,۸۲	۰,۷۷	۰,۸۷	۰,۰۰۲

مقدار سطح معناداری در خروجی وزن‌های رگرسیونی از سطح خطای ۰/۰۵ کوچکتر گزارش شده‌اند که نشان می‌دهد که بهره‌گیری از حواس بر تعاملات اجتماعی پیاده راه تاثیر به‌سزایی دارد. اما بطور کلی با توجه به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین ۰,۲۲ (۲۲ درصدی مدل در جامعه آماری) چون مقدار سطح معناداری در این آزمون از سطح خطای ۰/۰۵ کوچکتر است و در بازه‌های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می‌توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار می‌باشد و فرضیه فوق تأیید می‌شود پس می‌توان استنباط نمود که بهره‌گیری از حواس بر تعاملات اجتماعی پیاده راه مؤثر می‌باشد. به عبارت ساده‌تر می‌توان تعاملات اجتماعی پیاده راه را بر اساس بهره‌گیری از حواس در جامعه آماری پیش‌بینی نمود.

نتیجه‌گیری

با توجه به این که امروزه فضای شهری کارکردی اجتماعی دارد، وجود فضاهای عمومی شهری، ضرورتی اساسی در برنامه‌های توسعه شهری هستند که این امر حکایت از نقش این فضاها در تقویت وجه فرهنگی اجتماعی شهر دارد. «فضاهای عمومی شهر» را می‌توان عرصه‌ای دانست که داستان زندگی جمعی در آنها گشوده می‌شود و مکانی نه صرفاً کالبدی، برای ایجاد تعاملات اجتماعی و مراودات شهروندی را فراهم می‌کند، چنانچه به زعم بسیاری از اندیشمندان فضاهای عمومی شهر مولفه‌ای اساسی در بهبود و افزایش میزان سرمایه اجتماعی در ساختار شهر به شمار می‌رود. (حبیب، ۱۳۹۱: ۱۸) یکی از فضاهای عمومی در شهرهای امروزی از دیرباز پیاده راه‌ها بوده‌اند در این پژوهش مولفه‌های معناشناختی و تعاملات اجتماعی در فضاهای پیاده راه مؤثر در شهر تبریز مورد بررسی قرار گرفت و شاخص‌های مورد نظر با کمک پرسشنامه و طبق نظر بهره‌وران پر شده و توسط آزمون کولموگروف اسمیرنوف ارزیابی قرار گرفت و شاخص‌های بررسی شده در مولفه معناشناختی نظیر خوانایی، عناصر انسان‌ساخت، پاکیزگی محیط، عناصر طبیعی، بهره‌گیری از حواس و در رابطه با مولفه‌های تعاملات اجتماعی در فضای شهری زیر مولفه‌های توقعات عام، توقعات خاص، کالبدی، عملکردی، عینی، ذهنی، فضای شهری پیاده مورد بررسی قرار گرفت و سه فرضیه فوق به سطح معناداری رابطه این دو متغیر و نیز رابطه هر متغیر با تعاملات اجتماعی مورد ارزیابی قرار گرفته و هر سه فرضیه تأیید شده است.

منابع

- بحرینی، حسین، (۱۳۸۵)، فرآیند طراحی شهری، نشر دانشگاه تهران.
- بنتلی و همکاران، (۱۳۸۹)، محیط‌های پاسخده، مترجم: مصطفی بهزادفر، نشر دانشگاه علم و صنعت ایران.
- بیگ محمدی، علی، (۱۳۹۲)، حمل و نقل انسان مدار؛ ضامن سلامت شهر و شهروند (نمونه موردی: محله یوسف آباد تهران)، یازدهمین کنفرانس مهندسی حمل و نقل و ترافیک ایران، تهران، سازمان حمل و نقل و ترافیک تهران، معاونت حمل و نقل و ترافیک شهرداری تهران.
- پارسی، حمیدرضا، (۱۳۹۲)، شناخت محتوای فضاهای شهری، مجله هنرهای زیبا، ۸ (۱۱): ۴۹-۴۱.
- پاکزاد، جهان‌شاه، (۱۳۸۹)، راهنمای طراحی فضاهای شهری در ایران. تهران: وزارت مسکن و شهرسازی
- پاکزاد، جهان‌شاه، (۱۳۹۱)، سیر اندیشه‌ها در شهرسازی. جلد اول تا سوم. تهران: انتشارات آرمانشهر.
- پوراحمد، احمد، زنگنه شهرکی، سعی، صفایی رینه، مصطفی. (۱۳۹۵). تحلیل نقش پیاده‌راه‌های شهری در ارتقای سرزندگی فضاهای شهری (مطالعه موردی: پیاده‌راه ۱۷ شهریور، تهران). پژوهش‌های جغرافیایی برنامه‌ریزی شهری، ۴ (۲): ۱۷۵-۱۹۵
- توکلی، عبدالله، (۱۳۹۵)، ارتقای فضای شهری با تاکید بر پیاده‌راه‌ها به منظور افزایش تعاملات اجتماعی نمونه موردی: خیابان مهدیه آمل، دومین کنفرانس بین‌المللی یافته‌های نوین پژوهشی در علوم، مهندسی و فناوری، استانبول - کشور ترکیه، موسسه فراز اندیشان دانش بین‌الملل.
- تیبالدز، فرانسس، (۱۳۹۲)، شهرسازی شهروندگرا: ارتقای عرصه‌های همگانی و محیط‌های شهری، مترجم: محمد احمدی نژاد، اصفهان، نشر خاک.
- حبیب، فرح؛ نادری، سید مجید؛ جهان‌شاهلو، لعل؛ و فروزانگهر، حمیده. (۱۳۹۱). سنجش چارچوب ارزیابی سرمایه اجتماعی در ساختار شهر با تاکید بر نقش فضاهای عمومی (مطالعه موردی: شهر تهران). هویت شهر، ۱۲، ۵-۱۴.
- حمیدی، ملیحه؛ سیروس صبری، رضا؛ حبیبی، محسن؛ و سلیمی، جواد. (۱۳۹۴). استخوان بندی شهر تهران. جلد ۱، تهران: معاونت فنی و عمرانی شهرداری تهران.
- رفیع پور، فرامرز، (۱۳۸۲)، آناتومی جامعه: مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی کاربردی. تهران: شرکت سهامی انتشار.
- رفیعیان، مجتبی؛ صدیقی، اسفندیار پور؛ محمدی، مرضیه، (۱۳۹۴)، امکان‌سنجی ارتقای کیفیت محیط از طریق پیاده‌راه‌سازی محورهای شهری، مطالعات و پژوهش‌های شهری و منطقه‌ای. ۳ (۱۱): ۵۶-۴۱.
- رهنما، محمدرحیم؛ محمدزاده، ندا. (۱۳۹۳)، تدوین چهارچوب طراحی شهری برای خیابان ملاصدرای شیراز با رویکرد افزایش تعاملات اجتماعی، جغرافیا و توسعه ناحیه‌ای، ۱۲ (۲۲): ۳۱-۱۵.
- ریاحی فرد، عباس. (۱۳۹۲). بررسی نحوه توزیع مناسب فضای خالی در بالا بردن کیفیت فضاهای سکونتگاهی شهری معاصر تهران. هویت شهر، ۱۵، ۷۱-۸۲.
- صراف، مظفر، (۱۳۹۴)، ویژگی‌های محیطی فضاهای شهری امن، نشر مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی شهرسازی و معماری.
- Cown, S., Frances, M., Rivlin, L. G., & Stone, A. M. (2015). Public Spac. New York: Cambridge University press.
- Danshpour, S.A. & Charkhchian, M. (2017). Fazaha- ye omumi va awamele moaser bar hayat-e jammei (Public space and the ingredients influenced the public living) Journal of Bagh-e Nazar, 4 (7): 19-28.
- Loufer, Jim, (2014). What is New Urbanism: www.Newurbanism.org?
- Lang, J.(1987). Creating architectural theory: The role of the behavioral scintiences in environmental design. New York: Van Nostrand Reinhold.
- Whyte, W, 11. (2008). The social life of small urban spaces. Tuxedo, Maryland. Printers II Inc